

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 248. Quos effectum pariat lex commissoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Alii ex eo, quod emptore conditionem non implente, tota emptio & res committatur venditori, id est, ejus arbitrio & potestati subiciatur, utrum emptionem velit ratam, an verò irritam habere, ut apud Muller. Gothofred. de Jena *tr. de Leg. commiss. ib. §.* Alii ex eo, quod emptor statuto tempore non solvens, dicatur in legem venditionis commississe. *L. ult. ff. de leg. commiss. Donnell. ad l. 4. §. 1. de V. O.* Verum quidquid sit de his disceptationibus nominalibus, dum in re ipsa convenitur.

2. Resp. ad secundum: Sic definiri aut describi potest lex commissoria seu pactum legis commissoriae; quod sit conventio inita inter emptorem & venditorem, ut, si pretium intra certum tempus non solvatur, res sit inempta, seu contractus sit nullus; vel secundum alteram acceptationem legis commissoriae; quod sit conditio resolutiva emptioni ex partium conventionem addita, ut pretio non soluto, res sit inempta. *L. 1. 2. 4. ff. de leg. commiss. Lauterb. loc. cit. §. 3.* posteriorum particularium declarationem fusioem dabit. *Resp. ad seq. quest.*

Quest. 247. Pactum commissorium seu lex commissoria num licite emptioni & venditioni apponatur?

Resp. affirmativè. Dum enim similis clausula, conditio, seu lex commissoria aliis quoque contractibus adjici potest: nisi hoc des vel facias (modò honestum sit) intra mensem, negotium & conventio erit nulla, ubi in jure prohibita non est adjici alicui contractui (uti pactum commissorium adjici in pignore; v. g. nisi debitor intra diem, de qua convenit, solverit, quod debet, res oppignorata sit creditoris, seu ei vendita pro debito, improbari jure suo provinciali, ait Muller. *ad Stru. ff. de leg. commiss. ib. 36. lit. 6.* bonam hujus reprobationis rationem reddens) permissa est, & validè intervenire potest; uti etiam in presente eam licitam esse positivè quoque ex eo probatur, quod ea emptioni & venditioni accedens, dominium non tam iniqua conditione domino auferre quam veteri domino ex justa causa citra lationem emptoris afferere & conservare videatur, emptorque emolumentis venditoris prompta, pro ut conventum, solutione non consulens, commodo, quod ex emptione re retenta sperare poterat, indignus, de iniquitate queri non possit, dum pretium retinet, resque salva redit ad venditorem.

Quest. 248. Quos effectus pariat lex commissoria?

1. Resp. primò: Primarius effectus illius est, quod dum pretium rei statuto tempore non solvitur, res vendita ejusque dominium (quod per emptionem traditionemque rei revocabiliter venerat ad emptorem) illico redeat ad venditorem, & ita quidem, ut si lex commissoria verbis directis sit apposta. V. g. nisi pretium solutum intra tale tempus, res sit inempta, ejusque dominium ad venditorem pertineat (uti eam necessario concipiendam esse, ait Castrop. *tr. 33. d. 5. p. 32. num. 5.* citatis Gomez. *l. 2. var. c. 2. num. 30.* & Covar. *l. 3. var. c. 8. num. 1.*) dominium transferatur seu redeat ad venditorem ipso jure sine ullo hominis facto aliave traditione. *L. ult. ff. de leg. commiss. l. 4. C. de pact. inter emptor. & vendit. habeatque se, ac si nunquam fuisset à venditore*

translatum; & sic competat ei, non tantum actio contra emptorem, sed & vindictio rei. Si verò lex illa seu conditio apponatur verbis obliquis & inflexis, quæ non important dominii translationem & contractus nullitatem. V. g. *restituatur, reddatur &c.* factum hominis desideretur, nimirum emptoris seu possessoris, qui rem restituat, & sic, non rei vindictio, sed actio ex vendito competit venditori. *L. 3. C. de pact. inter emptor. & vend. Muller. loc. cit. ib. 36. lit. 7.* quod tamen, non tam pactum legis commissoriae, quam pactum retrovendendi censendum esse, ait Castrop. *loc. cit. citatis iisdem.* Rescissa itaque vi hujus pacti emptione & venditione, redit ad dominum, non tantum res, sed & omnes, quos ex ea emptor interim jure suo percepit fructus, omniaque commoda & accessiones. *L. si fundus, l. fundi. ff. de leg. commiss. quâ posteriore lege etiam additur ratio; quia nihil penes eum residere oportet ex re, in qua fidem fessellisset. Muller. loc. cit. ib. 37. lit. 2.* cum communi. His non obstante, quod emptor interea perceptorum verum acquisiverit dominium juxta *l. lege fundo.* eò quod hoc ipsum non minus sit resolvable, quam dominium ipsius rei, & rescisso principali, non teneat, quod est in accessorio. *L. 6. §. 1. tit. 1. Zois. ibid. num. 4.* Et hac quidem absque eo, quod opus sit interpellatione venditoris; cum præstationi adjecta sit dies, quæ ab homine vel lege addita pro homine interpellat. *L. 11. C. de contrab. & committ. stipul. & lege contractus solutionem requirente, admonitio alia frustra expectetur. L. 2. C. de jur. emphyt.* Unde ante elapsum tempus præstitutum emptor pretium etiam ultroneè & non monitus offerre debet, si effectum legis commissoriae declinare velit; hoc enim elapso, pretium invito venditori obtinere nequit, si tamen die statuto adsit, cui offerat; cum aliàs emptor paratus offerre, dum, cui offerat, non habet, dici non possit commississe in legem. *L. 4. §. 4. ff. de leg. commiss. uti etiam in legem non committit habens animum solvendi, dum ex alia causa justa impeditur solvere. V. g. dum à fisco vel Judice aliquo prohibetur, ne ante solvat venditori, quam fisco alterivè satisfaciatur, modò justa causa fuerit prohibendi. L. fin. de leg. commiss. Est nihilominus in arbitrio & libitu venditoris, num lege commissâ, id est, pretio ab emptore debito tempore non persoluto, velit dictam legem exercere, seu contractum irritum, & rem pro invendita habere, recipereque eam unâ cum fructibus, an verò pretium adhuc petere, vel oblatum acceptare. Dicta enim conditio adjecta est in venditoris favorem, cui proinde liberè potest renunciare. *L. 2. ff. de leg. commiss. debet tamen statim se resolvere; ubi verò alterutram partem elegerit, variare amplius nequit; cum eo ipso oppositæ parti censeatur renunciassè; juxta expressum textum l. si fundus. ff. de leg. commiss. Cravett. conf. 151. Muller. loc. cit. ib. 39. lit. 6.* Quemadmodum etiam beneficio legis commissoriae renunciassè, & ab ea recessissè censetur, si post diem partem pretii petierit, *cit. l. si fundus. Perez. ad cit. tit. Muller. loc. cit. vel etiam si pretii usuras petierit, aut oblatas receperit. L. cit.* E contra tamen non est in potestate emptoris post diem vel pretium solvere, vel contractum irritare, sed debet se etiam invitum accommodare voluntati venditoris, ne aliàs, quod in favorem venditoris inductum, cederet in ejus perniciem. *L. 2. ff. de leg. commiss. l. 4. C. de pact. inter emp. & vend.**

2. Resp. secundò : Statui quoque videtur à pluribus effectus aliquis secundarius legis commissoriae, nimirum quòd, si intra tempus statutum emptor solverit pretii tantùm partem, hæ rescissa vi legis commissoriae venditione, ea cedat & relinquatur venditori ob non servatam ab emptore fidem in non solvendo integro pretio intra tempus statutum; in cuius tamen compensationem emptor lucretur fructus interea perceptos; ita Muller loc. cit. th. 37. lit. C. citans l. 4. ff. de leg. commiss. & ibid. Zoëf. num. 4. quam etiam sententiam communem dicat Faber. decis. 22. c. 2. etsi ipse eam improbet. Ut etiam eam satis duram respectu emptoris, ut nimirum venditor & solutam partem pretii retineat, & simul rem venditam recipiat, censent Bachov. ad Treutl. vol. 1. d. 28. th. 9. lit. d. & Raht. de rescind. vendit. assert. 65. quin & parum recedentem à labe usuraria iudicio Zoëf. loc. cit. quem sequitur Brunem. ad l. 6. ff. de leg. commiss. num. 3. apud Muller. loc. cit. nisi restringatur ad casum, in quo emptor & venditor sic expressè pacti, vel in quo emptor fructus aliquos percepisset, & quidem æquivalentes parti pretii soluti.

Quæst. 249. Pactum additionis in diem quid rei importet, unde nomen & originem ducat, & an sit licitum?

Resp. Addictio in diem (originem suam ducens à publicis venditionibus solitis fieri sub hæst in foro posita, ita ut pluribus emptoribus concurrentibus illi res addiceretur irrevocabiliter, qui plus licitaretur) est pactum inter emptorem & venditorem initum verbis directis, ut liceat venditori rem venditam alteri emptori intra certum tempus meliorem conditionem offerenti denuo vendere, prout sumitur, ex L. 1. ff. de in diem addict. § 1. 2. §. 4. ff. pro empt. Dicitur: *initum*: ubi subiutelligendum: in continenti seu statim sub initium hujus contractus. Si enim ex intervallo adjiciatur, effectum resolutivum venditionis non habet, neque dominium ad venditorem revertitur sine traditione; ut cum Gl. in L. ab emptione. ff. de pactis. Gomez. l. 2. var. c. 2. num. 30. Covar. l. 3. var. c. 8. n. 1. Molin. de j. & j. d. 378. in princ. quos citat & sequitur Castrop. tr. 33. d. 5. p. 32. num. 4. Dicitur secundò: *Verbis directis*: ut supra dictum de pacto legis commissoriae; si enim verbis directis non concipiatur, ipso jure non resolvitur venditio. Lauterb. cit. ut. §. 14. Muller. ad Stru. ad ff. de in diem addict. th. 29. lit. C. Strick. de cautel. contract. f. 2. c. 8. th. 17. Dicitur tertio: *Intra certum tempus*: unde nomen habet hoc pactum, & dicitur addictio in diem. Illudque vel ex legis dispositione determinatum, ut in venditionibus fiscalibus, nempe 20. dierum. L. fin. ff. de jur. fisci. l. 1. de vendit. rer. civit. diciturque tunc addictio tacita. Muller. loc. cit. Lauterb. ad ff. de in diem addict. §. 3. vel ab ipsis contrahentibus nominatim expressum, quæ dicitur addictio expressa. Requiriturque, ut locum habeat in venditionibus privatis, etiam rerum civitatis. cit. l. 1. Muller. loc. cit. Lauterb. loc. cit. qui tamen etiam §. 2. ait, ut plurimum in hoc pacto exprimi certam diem melioris conditionis offerendæ; quòd si tamen nulla dies expressa, nihilominus ei vim suam manere juxta l. 41. ff. de rei. vind. & Arg. l. 3. ff. de contrah. empt. Dicitur quartò: *Melior conditionem offerenti*: qualiter in genere quidquid ad utilitatem venditoris pertinet, pro

meliore conditione haberi debet, prout dicitur L. 5. ff. de in diem addict. in specie verò ea enumerantur l. 4. §. fin. ff. eod. his verbis: *Melior autem conditio offerri videtur, si pretium sit additum, id est, antèus oblatum; sed & si nihil pretio addatur, solutio autem offeratur facilius pretii vel maturior, melior conditio adferri videtur; præterea si locus opportunior pretio solvendo, dicitur aquè melior conditio allata &c. si quis accedat ejusdem pretii emptor, sed qui levioribus emit conditionibus, vel qui satisfactionem nullam exigat, melior conditio allata videbitur, idem dicendum erit, etsi vilioris pretio emere sit paratus, ea tamen remittit, quæ venditori gravia erant in priore emptione &c.* Porro hoc pactum, quod leges civiles emptioni & venditioni adjudicare permittunt, nullatenus à Jure Canonico reprobari, ac in utroque foro licere, supponendum potius quàm probandum ait Azor. p. 3. l. 7. c. 13. § 14. si enim venditor potest primo licitatori nimis exiguum pretium offerenti rem suam nolle vendere, & expectare plus offerentem, cur non posset eidem rem vendere tali pretio addito venditioni hoc pacto, ut si intra certum tempus alius meliorem conditionem offerat, eamque præstare recuset prior emptor, secundo emptori eam addicat.

Quæst. 250. Quotupliciter fieri possit hæc addictio in diem?

1. Resp. Fieri posse vel purè sub conditione resolutiva, vel conditionaliter sub conditione suspensiva. Priore modo fit, quando venditio ipsa non suspenditur per pactum, sed ea statim est perfecta, ea tamen lege, ut meliore conditione allata, discedatur ab illa, seu ea resolvatur, & res sit invendita, unde venditio ratione sui est & dicitur pura, non conditionalis, etsi adjunctam habeat conditionem resolutivam sui pro eo tempore, quo ea conditio existit, nimirum oblationem melioris conditionis. Posteriore modo fieri dicitur, quando ita paciscitur, ut tunc demum emptio & venditio perficiatur seu perfecta dicatur, quando intra certum tempus conditio melior non offertur. Atque ita in utroque modo conditio adjecta est suspensiva; in primo quidem suspensiva resolutionis contractus; in secundo suspensiva constitutionis contractus; unde etiam constitutiva dicitur venditionis, utpote quam non supponit constitutam, uti illam supponit dicta conditio resolutiva, sed eam jam existens efficit; ita Lauterb. loc. cit. §. 4. Muller. loc. cit. lit. w. Porro in his modis distinguendis quamvis probe attendendum ad verba contrahentium dicat Muller. contrarium tamen, nimirum non tam ad verba, quàm mentem contrahentium, & quid inter illos sit actum, respiciendum dicit Lauterb. §. 5. in dubio verò præsumendum, factam esse additionem in diem priore modo seu purè, dicit uterque cum Brunem. in l. 1. ff. de in diem addict. & alius; eò quòd conditionales venditiones sint minus favorabiles tanquam imperfectæ, & actus naturæ suæ purus sit, conditioque extrinsecum quid ei superveniens.

Quæst. 251. Quinam sint effectus huius pacti additionis in diem purè facti sub conditione resolutiva, pendente adhuc hæc conditio?

1. Resp. Esse sequent. primò ut mox ac celebrata talis